

Sådan plejer det da ikke at være ... ugebrev 7, 11. juli 2005

Klimaet ændrer sig, og vi heroppe i Zackenberg holder nøje øje med det. "Sådan plejer det da ikke at være" eller "det er da vist første gang, vi ser det" er almindelige fraser over messebordet. Vi er også specielt opmærksomme på det ualmindelige, fordi det spås at klimaet bliver mere variabelt i tiden, som kommer. For eksempel var det sælsomt for Line Kyhn og Malene Friis, der var på tur for at se efter rævehvalpe ved en af rævegravene, at se en moskuskalv blive født. De gik i tæt tåge og pludselig ser Line noget stikke bagud fra en moskusokse, og kort efter har den født en kalv.

"Den 6. juli - Sådan plejer det da ikke at være". Zackenberg stationen fylder snart ti år, og det er imponerende at se al den viden og data blive akkumuleret. Hver dag bringer nye observationer i datafilerne. Ofte ser vi noget nyt. Så undrer vi os og tænker "det er da vist første gang vi ser det". Måske skyldes det klimaændringer, måske ikke. Vi ved det ikke, men det er i hvert fald svært at afgøre uden at have noget at sammenligne med. Vi ved ikke ret meget om, hvor stor den naturlige variation i klima og biologisk respons er. Hvordan skal vi så vide, hvor usædvanligt noget skal være, før det ligger uden for "normalområdet"? Derfor er det helt naturligt at der er mange "ekstreme observationer" og "rekorder" i opstarten af et monitoringsprogram som Zackenberg Basis. Vi må derfor håbe, at stationen og arbejdet vil fortsætte så længe, at vi både kan få en forståelse af år-til-år variationen og langtidsændringer af den ikke-levende og den levende natur og dermed, at de første ti års arbejde kun er begyndelsen.

Når det gælder dyre og plantelivet, må vi heller ikke glemme at arterne har mange tusind års erfaring med klimavariation, og når vi ser sne på toppene og tænker "det var pokkers - sne her midt om sommeren", så har de fleste planter og dyr i dalen oplevet det, der var værre, og de har overlevet det. Siden Arktis byder på begrænsede ressourcer både for planter og dyr, lever mange organismer et langt og nøjsomt liv. De venter på de gode år, hvor der er rigeligt af det hele. Hellere satse lidt mindre og overleve, end at sætte livet på spil for et enkelt kuld unger. Derfor kan man forvente, at de dyr og planter, der lever her fast eller kommer hertil på træk, er tilpasset forholdene og, at der er langt mellem ekstremer, som er livstruende for dem. Så må vi holde øje med om der bliver flere ekstreme vejrobservationer i den kommende tid.

Vi er i øjeblikket ni personer på stationen. Marc, Ulrik og Philip i logistikken, Marlene er kok og fodrer os med lækker mad hver dag, Charlotte Sigsgaard passer GeoBasis, Marie Arndal arbejder på flere forskellige botaniske projekter og Jannik Hansen, Line og jeg selv arbejder på BioBasis programmet. Vi er begyndt på den Zackenbergske sommer (juli måned) og dermed er vi også begyndt de ugentlige moskustællinger. Line og jeg selv gik runden i mandags og talte rekordlave 24 moskusokser inden for det 50 km² store undersøgelsesområde. Det var en herlig tur. Det er det i øvrigt altid, når man går "oksetur", i hvert fald er vejret altid godt, for det skal det være for at bevare overblikket over hvor okserne går. Det var vel også den eneste dag med godt vejr, siden jeg ankom for ti dage siden. Tågen har hængt lavt over dalen, og de sidste dage har tilmed budt på heldagsregn og kraftig vind. Det har været årsag til en del frustration, fordi både Marie, Jannik og til dels os andre er meget afhængige af god sigt/tørt vejr for at kunne gennemføre vores arbejde.

I logistikken går det rigtig godt. Stationen bliver passet og plejet, så alting kører som det skal. Bådene er kommet i vandet og vi er alle netop hjemvendt fra udflugt til Dolomitdal på Claving Ø. En tur i højlandet bragte os forbi dolomitforekomster, en polarræv, sneharer og en flok på 15 moskusokser. Det var spændende at se noget anderledes natur, med forrevne tinder og gletschertunger. De foregående

dages regn i lavlandet havde efterladt et fint drys med nysne på toppene, så da skyerne åbnede sig, fik vi et flot syn ind med de centrale dele af Clavering Ø. Vi fik også set et par plantearter, som vist ikke er fundet i Zackenbergdalen, men vi har endnu ikke set på tjeklisten.

Out Zackenberg

/Toke Thomas Høye